

Sundhedsplejerskeundersøgelsen 2020

I perioden 3. til 13. marts 2020 har DSR Analyse gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt sundhedsplejersker som er medlem af DSR. 67% af de i alt 1.645 inviterede medlemmer deltog i undersøgelsen. Sundhedsplejersker fra 96 kommuner har deltaget i undersøgelsen. Dette notat præsenterer resultaterne af sundhedsplejerskeundersøgelsen 2020, der omhandler rekruttering, bemanning og sundhedsplejeindsatser.

Hovedresultater

- Halvdelen af sundhedsplejerskerne (49%) har inden for den seneste måned oplevet, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne. Af disse angiver 80%, at kvaliteten af sundhedsplejen påvirkes negativt.
- 43% af de ledende sundhedsplejersker oplever, at det er svært at rekruttere sundhedsplejersker til den kommunale sundhedspleje, hvor de er leder. Hver fjerde leder svarer, at de har ledige sundhedsplejerskestillinger.
- 37% af sundhedsplejerskerne angiver, at deres kommune lever op til alle 9 af sundhedsstyrelsens anbefalinger.
- Hver tredje angiver, at hjemmebesøg erstattes af andre aktiviteter.

Om bemanning og kvalitet i den kommunale sundhedspleje

Af tabel 1 fremgår det, at 88% af respondenterne er ansat i den kommunale sundhedspleje med daglig kontakt til børn/unge og deres familier. 6% er ansat i den kommunale sundhedspleje, men uden daglig kontakt til børn/unge og deres familier.

Tabel 1. Er du ansat i den kommunale sundhedspleje?

	Antal	Procent
Ja med daglig kontakt til børn/unge og deres familier	973	88%
Ja, men uden daglig kontakt til børn/unge og deres familier	63	6%
Nej, jeg er ikke ansat i sundhedsplejen	66	6%
Ved ikke	1	0%
Total	1.103	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

5% af respondenterne angiver, at de er leder for den kommunale sundhedspleje, mens 2% angiver, at de er teamleder i et område af sundhedsplejen. 93% angiver, at de ikke er leder for den kommunale sundhedspleje – jf. tabel 2.

Tabel 2. Er du leder for den kommunale sundhedspleje eller teamleder i et område af sundhedsplejen?

	Antal	Procent
Ja, jeg er leder af sundhedsplejen	51	5%
Ja, jeg er teamleder i et område af sundhedsplejen	23	2%
Nej	958	93%
Ved ikke	4	0%
Total	1.036	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Tabel 3 viser, at tæt på halvdelen af sundhedsplejerskerne (49%) har oplevet, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne inden for den seneste måned. 44% har ikke oplevet, at der var for få sundhedsplejersker i forhold til arbejdsopgaverne.

Tabel 3. Har du inden for den seneste måned oplevet, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne?

	Antal	Procent
Ja	509	49%
Nej	460	44%
Ved ikke	66	6%
Total	1.035	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Sundhedsplejersker som har oplevet at være for få på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne, er spurgt til årsagerne til dette. 70% af sundhedsplejersker mener, at årsagen/årsagerne til, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne, skyldtes, at kollegers fravær ikke blev dækket af vikarer. 42% angiver at årsagen skyldes ledige stillinger, og knap hver tredje (30%) svarer, at årsagen/årsagerne til, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne, skyldtes utilstrækkelig normering. 22% svarer, at årsagen/årsagerne skyldtes uventede opgaver, mens 6% svarer, at der var en anden grund til, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne – jf. tabel 4.

Tabel 4. Hvad er årsagen/årsagerne til, at der var for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne?

	Antal	Procent
Kollegers fravær blev ikke dækket af vikarer (fravær pga. fx sygdom, uddannelse, ferie etc.)	354	70%
Ledige stillinger	215	42%
Utilstrækkelig normering (der er ikke ansat nok sundhedsplejersker)	154	30%
Uventede opgaver (flere/vanskeligere opgaver end planlagt)	112	22%
Andet	32	6%
Ved ikke	0	0%
Total:	509	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Det har været muligt for respondenterne at sætte flere krydser, hvorfor den samlede procentsats overstiger 100. Kilde: DSR Analyse

Tabel 5 viser, at hele 66% af sundhedsplejerskerne generelt håndterer at være for få sundhedsplejersker på arbejde ved at springe deres pauser over, og 65% ved at skære ned på indsatser fx sundhedsundervisning til eleverne i grundskolen. 54% af sundhedsplejerskerne håndterer det ved at komme før og/eller gå efter arbejdsdagen slutter.

Tabel 5. Hvordan håndterer I generelt at være for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne?

	Antal	Procent
Springer pauser over	336	66%
Skærer ned på indsatser fx sundhedsundervisning til eleverne i grundskolen	332	65%
Kommer før og/eller går efter arbejdsdagen slutter	277	54%
Mindre eller ingen faglig sparring	240	47%
Udskyder eller aflyser aftaler med børn/familierne	232	46%
Springer nogle opgaver over	198	39%
Undlader at tage på efter- og videreuddannelse	190	37%
Får hjælp fra sundhedsplejerskekolleger fra andre teams i kommunen	115	23%
Overlader sundhedsplejerskeopgaver til andre faggrupper	35	7%
Andre indsatser iværksættes ikke	123	24%
Andet	31	6%
Ved ikke	2	0%
Total	509	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Det har været muligt for respondenterne at sætte flere krydser, hvorfor den samlede procentsats overstiger 100. Kilde: DSR Analyse

96% af sundhedsplejerskerne oplever, at kvaliteten af sundhedsplejen bliver påvirket negativt, når de er for få på arbejde i forhold til mængden af arbejdsopgaverne. Disse 96% dækker over: 23% der ofte oplever dette. 57% der indimellem oplever dette og 16% der kun sjældent oplever dette.

Tabel 6. Oplever du, at kvaliteten af sundhedsplejen bliver påvirket negativt, når I er for få sundhedsplejersker på arbejde i forhold til arbejdsopgaverne?

	Antal	Procent
Ja, ofte	115	23%
Ja, indimellem	285	57%
Ja, men kun sjældent	81	16%
Nej	19	4%
Ved ikke	4	1%
Total	504	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Af tabel 7 fremgår det, at under 5% har oplevet, at deres arbejdsplads ikke kunne påtage sig at uddanne nye sundhedsplejersker. 90% siger nej til dette.

Tabel 7. Har du inden for det seneste år oplevet, at den arbejdsplads ikke kunne påtage sig at uddanne nye sundhedsplejersker?

	Antal	Procent
Ja, pga. tidspres	13	1%
Ja, pga. mangel på sundhedsplejersker	14	1%
Ja, andre årsager	31	2%
Nej	923	90%
Ikke relevant - arbejdsplads ikke praktiksted for sund.spl	6	1%
Ved ikke	40	4%
Total	1027	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Implementering af nye opgaver i sundhedsplejen tager tid og ressourcer fra både de forebyggende hjemmebesøg og sundhedsundervisningen i grundskolen. Det viser tabel 10 og 11.

16% af sundhedsplejerskerne oplever, at der i høj grad implementeres nye opgaver i sundhedsplejen, som tager tid og ressourcer fra de forebyggende hjemmebesøg. 38% oplever dette i nogen grad, mens 25% oplever det i mindre grad. 16% oplever slet ikke, at der implementeres nye opgaver i sundhedsplejen, som tager tid og ressourcer fra de forebyggende hjemmebesøg – jf. tabel 8.

Tabel 8. Oplever du, at der implementeres nye opgaver i sundhedsplejen, som tager tid og ressourcer fra de forebyggende hjemmebesøg?

	Antal	Procent
I høj grad	160	16%
I nogen grad	383	38%
I mindre grad	256	25%
Slet ikke	156	16%
Ved ikke	58	6%
Total	1022	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

28% af sundhedsplejerskerne oplever, at der i høj grad implementeres nye opgaver i sundhedsplejen, som tager tid og ressourcer fra sundhedsundervisningen i grundskolen. 32% oplever i nogen grad dette, mens 19% i mindre grad oplever, at der implementeres nye opgaver, som tager tid og ressourcer fra sundhedsundervisningen i grundskolen – jf. tabel 9.

Tabel 9. Oplever du, at der implementeres nye opgaver i sundhedsplejen, som tager tid og ressourcer fra sundhedsundervisningen i grundskolen?

	Antal	Procent
I høj grad	285	28%
I nogen grad	323	32%
I mindre grad	195	19%
Slet ikke	88	9%
Ved ikke	131	13%
Total	1022	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Rekruttering af sundhedsplejersker – ifølge de ledende sundhedsplejersker

Følgende tre spørgsmål er kun stillet af lederne af sundhedsplejen. 43% af de ledende sundhedsplejersker oplever, at det er svært at rekruttere sundhedsplejersker til den kommunale sundhedspleje, hvor de er leder. 51% af de ledende sundhedsplejersker oplever ikke, at det er svært at rekruttere – jf. tabel 10.

Tabel 10. Oplever du, at det er svært at rekruttere sundhedsplejersker til den kommunale sundhedspleje, som du er leder for?

	Antal	Procent
Ja	31	43%
Nej	37	51%
Ved ikke	5	7%
Total	73	100%

Anm.: Kun ledere. De 64 ledere kommer fra 50 forskellige kommuner. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

I forlængelse af ovenstående svarer 74% af de ledende sundhedsplejersker, at de aktuelt ikke har ledige sundhedsplejerskestillinger i den kommunale sundhedspleje, som de er ledere for. 26% svarer, at de aktuelt har ledige sundhedsplejerskestillinger – jf. tabel 11.

Tabel 11. Har du aktuelt ledige sundhedsplejerskestillinger i den kommunale sundhedspleje, som du er leder for?

	Antal	Procent
Ja	19	26%
Nej	54	74%
Ved ikke	0	0%
Total	73	100%

Anm.: Kun ledere. De 64 ledere kommer fra 50 forskellige kommuner. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Af tabel 12 fremgår det, at 86% af de ledende sundhedsplejersker på nuværende tidspunkt ikke har sygeplejersker ansat på dispensation i en sundhedsplejerskestilling. Tæt på hver femte ledende sundhedsplejerske (14%) svarer, at de aktuelt har en sygeplejerske ansat på dispensation i en sundhedsplejerskestilling.

Tabel 12. Har du aktuelt sygeplejersker ansat på dispensation i en sundhedsplejerskestilling i den kommunale sundhedspleje, som du er leder for?

	Antal	Procent
Ja	10	14%
Nej	63	86%
Ved ikke	0	0%
Total	73	100%

Anm.: Kun ledere. De 64 ledere kommer fra 50 forskellige kommuner. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Om sundhedsordningen

Tabel 13 angiver Sundhedsstyrelsens ni anbefalinger for forebyggende sundhedsydelse til børn og unge af sundhedsplejen. Af tabel 17 fremgår det, at hele 95% af sundhedsplejerskerne vurderer, at deres kommune følger Sundhedsstyrelsens anbefalinger om ind/udskolingsundersøgelse til alle elever i grundskolen. 93% af sundhedsplejerskerne vurderer, at deres kommune følger Sundhedsstyrelsens anbefaling om graviditetsbesøg til socialt udsatte og sårbare gravide. Tilsvarende vurderer 91%, at deres kommune følger anbefalingen om barselsbesøg på 4.-5. dagen til alle ambulante fødsler. 85% oplever, at Sundhedsstyrelsens anbefaling om screening og sundhedssamtaler i grundskolen følges.

Tabel 13. Hvilke af Sundhedsstyrelsens anbefalinger for forebyggende sundhedsydelser til børn og unge følger din kommune?

	Antal	Procent
Alle ni anbefalinger	379	37%
Ind/udskolingsundersøgelse til alle elever	982	95%
Graviditetsbesøg til socialt udsatte og sårbare gravide	963	93%
Barselsbesøg på 4.-5. dagen til alle ambulante fødsler	945	91%
Screening og sundhedssamtaler i grundskolen til eleverne	880	85%
Konsulentfunktion i dagtilbud for børn og unge (dagplejere, pædagoger)	850	82%
Etableringsbesøg senest 7 dage efter udskrivelse	855	83%
Hjemmebesøg til småbørn med særlige behov i alderen 1-5 år	754	73%
Sundhedsundervisning i grundskolen	712	69%
5 hjemmebesøg i barnets første år (eksklusive barselsbesøg)	777	75%
Ingen af ovenstående	0	0%
Ved ikke	2	0%
Total	1.036	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen, der er ansat i den kommunale sundhedspleje. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Det har været muligt for respondenterne at sætte flere krydser, hvorfor den samlede procentsats overstiger 100. Kilde: DSR Analyse

Af tabel 14 fremgår det, hvilke andre aktiviteter, som tilbydes familier i den kommune, hvor respondenterne er ansat. 83% af sundhedsplejerskerne svarer, at der tilbydes mødre grupper. 77% svarer, at der tilbydes

forebyggende indsatser målrettet sårbare forældre med specifikke problematikker. Yderligere svarer 70%, at der tilbydes forebyggende indsatser målrettet børn og unge med specifikke problematikker fx overvægt, sorggrupper for børn m.v. 60% svarer, at der tilbydes åbent hus-arrangementer til familierne i kommunen.

Tablet 14. Hvilke andre aktiviteter tilbydes familierne i din kommune?

	Antal	Procent
Mødre grupper	863	83%
Forebyggende indsatser målrettet sårbare forældre med specifikke problematikker	802	77%
Forebyggende indsatser målrettet børn og unge med specifikke problematikker fx overvægtige, sorggrupper for børn, mv	722	70%
Åbent hus – arrangementer	620	60%
Indsats målrettet flygtningefamilier særligt mhp. at styrke integrationen	253	24%
Forældrekurser til særligt udsatte forældre	356	34%
Forældrekurser til alle forældre	271	26%
Hjemmebesøg til alle børn i 1½ års alderen	230	22%
Hjemmebesøg til alle børn i 3 års alderen	123	12%
3 års undersøgelse i daginstitution til alle mhp højde, vægt, motorisk udvikling, sprog mv.	53	5%
Graviditetsbesøg til alle førstegangsgravide	224	22%
Graviditetsbesøg til alle gravide	249	24%
Sundhedssamtaler på uddannelsesinstitutioner til eleverne	73	7%
Fædre grupper	127	12%
Ekstra sundhedstjek til anbragte børn	136	13%
Samarbejde med pædagoger om udsatte børn i daginstitutionerne	560	54%
Andre aktiviteter	189	18%
Ingen aktiviteter	1	0%
Ved ikke	5	0%
Total	1.036	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Det har været muligt for respondenterne at sætte flere krydser, hvorfor den samlede procentsats overstiger 100. Kilde: DSR Analyse

Hver tredje – 33% - angiver, at hjemmebesøg erstattes af andre aktiviteter i kommunen fx åbent-hus-arrangementer, jf. tabel 15.

Tablet 15. Bliver hjemmebesøg erstattet af en eller flere af følgende aktiviteter i din kommune? Sæt evt. flere kryds

	Antal	Procent
Ja, en eller flere	331	33%
Ja, åbent hus-arrangementer	129	13%
Ja, forældrekurser	35	3%
Ja, mødre/fædregrupper	33	3%
Ja, andet	190	19%
Nej	624	62%
Ved ikke	53	5%
Total	1008	100%

Anm.: Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Om tidlig opsporing og forebyggende indsatser

Sundhedsplejerskerne er bedt om at vurdere, hvorvidt de mener, at sundhedsplejerskerne i deres kommune kommer tilstrækkeligt ud i hjemmene til tidlig opsporing i forhold til en række indsatser.

83% vurderer, at sundhedsplejerskerne i deres kommune kommer tilstrækkeligt ud i hjemmene til tidlig opsporing i forhold til indsatser vedrørende efterfødselsreaktioner hos forældre. For tidlig opsporing af udsatte og sårbare familier med behov for en ekstra indsats er andelen 71% og for familier med udfordringer ift. fysisk og/eller psykisk udvikling hos barnet er andelen 70%. 64% vurderer, at sundhedsplejerskerne i deres kommune kommer tilstrækkeligt ud i hjemmene til tidlig opsporing i forhold til indsatser vedrørende samspilsproblematikker mellem forældre og barn.

Tabel 16. Vurderer du, at sundhedsplejerskerne i din kommune kommer tilstrækkeligt ud i hjemmene til tidlig opsporing i forhold til følgende indsatser...

	Ja	Nej	Ved ikke
Efterfødselsreaktioner hos forældre	83%	11%	6%
Udsatte og sårbare familier med behov for en ekstra indsats	71%	19%	10%
Udfordringer i forhold til fysisk og/eller psykisk udvikling hos barnet	70%	19%	11%
Samspilsproblematikker mellem forældre og barn	64%	24%	13%

Anm.: n=1006. Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse

Tabel 17 viser, at 82% af sundhedsplejerskerne i høj eller nogen grad har tilstrækkelige ressourcer til at yde tidlige forebyggende indsatser i forhold til den tidlige opsporing vedr. småbørn. I forhold til skolebørn er kun 37%, der er enige/overvejende enige.

Tabel 17. Vurderer du, at sundhedsplejerskerne i din kommune har tilstrækkelige ressourcer til at yde tidlige forebyggende indsatser i forhold til den tidlige opsporing vedrørende

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke
Småbørn	26%	56%	13%	2%	3%
Skolebørn	4%	33%	46%	8%	9%

Anm.: n=1004. Ledere og ikke-ledere indgår i tabellen. Både fuldstændige og ufuldstændige besvarelser er medtaget i analyserne. Dette medfører at antallet af besvarelser, som notatet er baseret på, varierer fra tabel til tabel. Kilde: DSR Analyse